Міністерство освіти і науки України
Міністерство охорони здоров'я
Національний фармацевтичний університет
Фаховий коледж

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА: ВІД ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ ДО ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО

Матеріали Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції

17 березня 2026 року
м. Харків

Коваленко Ангеліна, Соколова Алла
Практичні кроки до цифровізації технічної освіти на основі сучасних теорій…… 70

Колос Віталій
Використання засобів технології індустрії 4.0 як інструменту формування професійних компетентностей майбутніх інженерів…… 74

Корнієнко Олена, Саліонов Володимир
Переорієнтація медичної освіти в цифрову епоху: освітній потенціал штучного інтелекту…… 79

Кочур Дмитро
Цифрові платформи як засіб персоналізації навчання…….…… 81

Лукащук Микола, Лукащук Юрій, Лукащук Валентина
Застосування мобільних додатків і онлайн-симуляторів для вивчення фармакології в медичних коледжах…….. 86

Лукащук Тетяна
Використання штучного інтелекту у формуванні клінічних кейсів для студентів-медиків при вивченні дерматології та венерології…….. 90

Malyi Volodymyr, Bondarieva Iryna, Maajaoui Hasnae
Features of forming consumer loyalty to dietary supplement brands through digital channels……...……. 93

Михайловська Наталія, Мануйлов Сергій, Михайловський Ярослав
Формування цифрової компетентності медичних працівників шляхом впровадження телемедичних технологій в умовах воєнного часу…….. 97

Мошенська Наталія
Принципи юзабіліті цифрового контенту в освіті як інструмент підвищення результативності е-навчання……...….. 102

Мулик Тетяна
Використання електронних освітніх ресурсів у формуванні практичних навичок майбутніх реабілітологів……...…….. 105

Нешко Світлана, Єгоркіна Дар'я
Проблематика та перешкоди інтеграції штучного інтелекту в освітній процес..... 107

Ніколаєва Галина, Фадєєва Наталія
Освітній простір в епоху цифровізації: впровадження новітніх технологій та е-інструментів у викладання соціології та філософії……..……. 109

Пестрецова Людмила
Досвід використання генеративного штучного інтелекту в освітньому процесі… 113

Рись Юлія
Цифрова аудиторія без стін: роль освітнього вебсайту…….……..…. 116

Свояволя Тетяна, Панібратцева Світлана
Формувальне оцінювання як інструмент освітнього процесу……. 120

Соболь Віктор
Хмарні технології в організації дистанційного навчання……. 122

Спахі Олег, Свєкатун Вячеслав, Кокоркін Олексій 124

УДК: 614.23:316.77:004.77]: [61:621.397] "364"

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕЛЕМЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Наталія Михайловська, Сергій Мануйлов, Ярослав Михайловський
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет
м. Запоріжжя, Україна

Вступ. Цифрова трансформація системи охорони здоров'я є одним із ключових напрямів модернізації медичної галузі в Україні. Впровадження електронної системи охорони здоров'я (eHealth), електронних рецептів, медичних інформаційних систем, дистанційного моніторингу пацієнтів та телемедицини формує нові вимоги до професійної підготовки медичних працівників. У сучасних умовах цифрова компетентність стає невід'ємною складовою професійної компетентності лікаря, медичної сестри та фельдшера [1, с. 113].

Повномасштабна війна в Україні суттєво загострила потребу в оперативній цифровізації медичної допомоги. Руйнування інфраструктури, міграція населення та медичних кадрів, дефіцит спеціалістів у прифронтових і сільських громадах, складна логістика та постійні безпекові ризики обмежили доступ населення до своєчасної медичної допомоги [2, с. 12]. У цих умовах телемедичні технології стали не лише альтернативним каналом надання медичних послуг, а й стратегічним ресурсом підтримки безперервності лікувально-діагностичного процесу [3, с.132]. Фактично телемедицина є точкою перетину медицини, інформаційних технологій, телекомунікацій і медичної освіти. У багатьох країнах світу вона давно стала стандартом, і сьогодні в Україні ми можемо впевнено говорити про те, що телемедицина - це вже не експеримент, а обов'язковий інструмент у повсякденній роботі сімейного лікаря.

Водночас впровадження телемедицини вимагає від медичних працівників нових знань і навичок: роботи з цифровими діагностичними пристроями, організації відеоконсультацій, обробки та захисту медичних даних, використання хмарних сервісів, дотримання принципів інформаційної безпеки [4, с.9]. Таким чином, телемедицина виступає не лише інструментом медичної

практики, але й ефективним механізмом формування цифрової компетентності фахівців.

Метою роботи стало обґрунтування та реалізація моделі впровадження телемедичних технологій як складової формування цифрової компетентності лікарів, медичних сестер та фельдшерів у громадах Запорізької та Харківської областей.

Матеріали та методи дослідження

Реалізація проєкту проводилася на базі клініки симуляційного навчання міжкафедрального тренінгового центру Запорізького державного медико-фармацевтичного університету (ЗДМФУ) та у фельдшерсько-акушерських пунктах (ФАП) громад Запорізької та Харківської областей. У дослідженні взяли участь лікарі первинної ланки, медичні сестри та фельдшери сільських і прифронтових громад. Реалізація проєкту тривала 3 місяці та включала три послідовні етапи.

Методи дослідження: аналіз нормативно-правових документів та наукових джерел щодо цифрової трансформації охорони здоров'я; педагогічний експеримент з впровадженням освітньо-практичної моделі; анкетування та самооцінювання рівня цифрової компетентності; спостереження за професійною діяльністю учасників; кількісний аналіз показників телемедичних консультацій; порівняльний аналіз результатів до та після впровадження моделі.

Критеріями оцінки сформованості цифрової компетентності визначено:

- здатність організовувати та проводити телемедичні консультації;
- навички роботи з цифровими діагностичними пристроями;
- уміння передавати, зберігати та захищати медичні дані;
- дотримання принципів інформаційної безпеки;
- рівень самостійності та впевненості у використанні цифрових технологій.

Результати дослідження. Запорізький державний медико-фармацевтичний університет є одним із провідних медичних закладів України з багаторічним і системним досвідом впровадження телемедицини та симуляційних технологій у навчальний процес і практичну медицину. Із 2024 року на базі Міжкафедрального тренінгового центру функціонує Центр сімейної медицини з кабінетом телемедицини, оснащений унікальним портативним телемедичним діагностичним комплексом. Паралельно в університеті здійснюється підготовка студентів, а також регулярно проводяться курси

тематичного вдосконалення й заходи безперервного професійного розвитку - майстер-класи, фахові школи, симуляційні тренінги для лікарів, медичних сестер і фельдшерів з різних регіонів України. Ці освітні програми користуються значним попитом, адже забезпечують фахівців практичними навичками роботи з телемедичними технологіями.

Реалізація проєкту впроовадження телемедичних технологій в прифронтових громадах здійснювалася у три етапи. Перший етап передбачав теоретичну та практичну підготовку медичних працівників на базі клініки симуляційного навчання міжкафедрального тренінгового центру Запорізького державного медико-фармацевтичного університету (ЗДМФУ). Освітній компонент включав ознайомлення з принципами телемедицини, алгоритмами дистанційного консультування, роботою з цифровими діагностичними пристроями, а також навчання використанню хмарних сервісів для передачі медичних даних. Навчання мало практикоорієнтований характер і відбувалося з використанням симуляційних сценаріїв клінічних випадків.

Другий етап полягав у впровадженні телемедичних комплектів у фельдшерсько-акушерських пунктах громад. Фельдшерсько-акушерські пункти були оснащені телемедичними комплектами, що включали портативний ЕКГ, відеодерматоскоп, відеоотоскоп, спірометр, монітор вітальних функцій, цифровий фонендоскоп, планшетний ПК та ноутбук з камерою високої роздільної здатності. Паралельно здійснювався методичний супровід, розробка інструктивних матеріалів та консультаційна підтримка щодо використання програмного забезпечення.

Третій етап включав регулярну супервізію та моніторинг рівня сформованості цифрової компетентності учасників. Оцінювалися навички створення відеоконференцій, використання цифрових діагностичних приладів, передача та збереження медичних даних, дотримання принципів інформаційної безпеки.

У процесі впровадження було виявлено початкові труднощі, пов’язані з недостатнім рівнем цифрової грамотності та психологічними бар’єрами щодо використання новітніх технологій. Системна освітня підтримка, практико-орієнтоване навчання та супервізія сприяли поступовому підвищенню впевненості фахівців у використанні цифрових інструментів. Спеціалістами ЗДМФУ були надані відповідні поради, а також підготовлені методичні матеріали для швидкого опанування програмним забезпеченням. Уже протягом

трьох місяців спостерігалася позитивна динаміка у формуванні цифрової компетентності, що проявлялася у самостійному проведенні телемедичних консультацій, активному використанні цифрових діагностичних засобів та ефективній комунікації з лікарями різних рівнів надання допомоги. Протягом трьох місяців кожен ФАП провів близько 200 телемедичних відеоконсультацій, використовуючи щонайменше три компоненти телемедичного комплекту під час одного візиту. Відзначено і більшу частоту звернень пацієнтів за медичною допомогою завдяки зручності контактів з сімейними лікарями, покращення динаміки контролю терапії та оперативності отримання направлень і рецептів.

Отже, інтеграція телемедичних технологій у професійну діяльність медичних працівників є дієвим механізмом розвитку їх цифрової компетентності.

Обговорення. На сьогодні телемедицина є потужним інструментом не лише покращення якості медичної допомоги, а й оптимізації та підвищення ефективності управління системою охорони здоров'я загалом. Це вже не технологія майбутнього, а реальний механізм, який щодня працює на користь пацієнта. Телемедицина змінює саму філософію надання медичної допомоги - робить її більш доступною, оперативною та ефективною, незалежно від місця перебування людини. Її ключова мета–забезпечити пацієнтові якісну діагностику та лікування незалежно від відстані, часу чи географічних умов [3].

В умовах воєнного часу телемедицина виконує одночасно декілька функцій: клінічну, освітню та соціальну [2, с.12-14]. Вона дозволяє компенсувати кадровий дефіцит, забезпечити безперервність медичної допомоги та підтримати професійний розвиток фахівців.

Формування цифрової компетентності фахівців відбувається найбільш ефективно за умови поєднання [1, с.120]: системного навчання, практичного використання технологій, постійної супервізії, методичного супроводу. Особливої актуальності така модель набуває для прифронтових та сільських громад, де обмежені ресурси потребують інноваційних рішень [4 с.9-10, 5 с.3-5].

Таким чином, впровадження телемедицини слід розглядати як важливий елемент цифрової трансформації освітнього простору у сфері охорони здоров'я та ефективний інструмент професійного розвитку фахівців у сучасних умовах.

Висновки:

1. Інтеграція телемедичних технологій у професійну діяльність медичних працівників є ефективним інструментом цифрової трансформації системи охорони здоров'я, що забезпечує безперервність медичної допомоги та підвищує доступність послуг в умовах воєнного часу.

2. Особливої актуальності телемедичні технології набувають для прифронтових та сільських громад, де їх використання не лише компенсує кадровий дефіцит, а й сприяє підвищенню рівня цифрової готовності медичних працівників до роботи в умовах обмежених ресурсів.

3. Подальше системне впровадження телемедицини в практику первинної ланки має супроводжуватися цілеспрямованим формуванням цифрової компетентності медичних фахівців, що є необхідною умовою модернізації освітнього простору та забезпечення якості професійної діяльності в Україні.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Ляшук А. Загрози і виклики для системи кібербезпеки інформаційних систем та реєстрів сфери охорони здоров'я. Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення. 2023. № 6. С. 113–121. URL: https://doi.org/10.31470/2786-6246-2023-6-113-121.
2. Рамка цифрової компетентності працівника охорони здоров'я URL: https://moz.gov.ua/uk/ramka-cifrovih-kompetentnostej-pracivnika-ohoroni-zdorov-ya
3. Ivanenko H. Major global trends in healthcare: challenges and opportunities. Scientific and Practical Journal "Materials of Scientific Conferences of the Petro Mohyla Black Sea National University". 2025. Vol. 1, no. 2. P. 180–182. URL: https://doi.org/10.34132/mspc2025.02.13.46.
4. Прус Н. В., Терентюк В. Г. Цифрова компетентність працівників охорони здоров'я як передумова забезпечення економічної безпеки закладів охорони здоров'я на етапах розбудови електронної охорони здоров'я в Україні. Ефективна економіка. 2024. № 10.
5. Ю. М. Колесник, М. О. Авраменко, С. А. Моргунцова. Кроки трансформації освітнього процесу до дистанційної форми навчання у ЗДМУ. Матеріали Всеукраїнської науково-медичної відеоконференції з міжнародною участю "Актуальні питання дистанційної освіти та телемедицини 2020", 19-20

листопада 2020 р. м. Запоріжжя / Запоріз. держ. мед. ун-т [та ін.] . - Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. - 160 с. - Б. ц.

УДК 37.091.3:004.5

ПРИНЦИПИ ЮЗАБІЛІТІ ЦИФРОВОГО КОНТЕНТУ В ОСВІТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ Е-НАВЧАННЯ

Наталія Мошенська

Харківський фаховий коледж спорту

м. Харків, Україна

Перехід на повноцінний онлайн-режим навчання, зумовлений спочатку пандемією Covid-19, а потім повномасштабним вторгненням рф на територію України, став, беззаперечно, досить серйозним викликом не тільки для освітян, а й для учнівської молоді та батьківської спільноти. Нові реалії освітньої комунікації потребували вибудови певної системності, логічності, а головне – результативності взаємодії. Швидкої та ефективної адаптації під вимоги дистанційного сьогодення потребували не лише об’єкти, а й суб’єкти освітньої системи, тобто виокремилася серйозна фактична потреба трансформації освітнього простору.

З-поміж інших методів, інструментарію та параметрів модифікацій постає край актуальним питання побудови та поточної оптимізації цифрового контенту в освіті. Дієвим рішенням стала організація освітнього контенту шляхом інформаційного наповнення вебсервісу Google Classroom від Google, створення блогів, вебсайтів педагогів, персональних сторінок освітян на відеохостингу YouTube (YouTube-каналів) тощо. Отже, ми стикнулися з явищем масового створення освітнього цифрового контенту. І сучасна практика створення цифрових дидактичних матеріалів демонструє превалювання кількісних параметрів над якісними складниками, тобто прослідковується тенденція до екстенсивного продукування навчального контенту.